

EDUKACJA DLA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

dr Krzysztof KAFEL
radca ministra

Konferencja
SZKOŁY DLA EKOROZWOJU

Warszawa, 9 grudnia 2005
**Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i
Gospodarki Wodnej**

Agenda 21 dla Edukacji w Regionie Morza Bałtyckiego – Bałtyk 21E

- Dokument przyjęty na spotkaniu ministrów edukacji państw nadbałtyckich w dniu 25 stycznia 2002 r. w Sztokholmie

„wszystkie kraje nadbałtyckie będą wprowadzać problematykę zrównoważonego rozwoju do swoich systemów oświatowych, do szkolnictwa wyższego oraz będą wspierać nieformalny sektor edukacji w tym zakresie”

Idea zrównoważonego rozwoju

Idea zrównoważonego rozwoju
obejmuje trzy wzajemnie połączone
części składowe (wymiary):

- *ekonomiczny*
- *społeczny*
- *środowiskowy*

Edukacja na rzecz zrównoważonego rozwoju

musi objąć takie zagadnienia jak:

- w dziedzinie **ochrony środowiska**, edukacja powinna dać rozeznanie w problemach przetrwania w skali globalnej
- objąć zagadnienia związane ze **strukturą produkcji i konsumpcji**, od wydobycia surowców po ostateczne zagospodarowanie odpadów.

Edukacja na rzecz zrównoważonego rozwoju musi objąć takie zagadnienia jak:

- należy przedstawić dobry ogólny obraz rzeczywistych implikacji problemów środowiskowych w **skali globalnej**.
- uwzględnienie **wymiaru etycznego** ma zasadnicze znaczenie dla zrozumienia zrównoważonego rozwoju, co podkreślono w kilku dokumentach o charakterze międzynarodowym.

Edukacja na rzecz zrównoważonego rozwoju musi objąć takie zagadnienia jak:

- **kwestie sprawiedliwości** dotyczą zarówno sprawiedliwych układów między pokoleniami - co podkreśla większość powszechnie stosowanych definicji zrównoważonego rozwoju – sprawiedliwych układów w ramach obecnego pokolenia, jak również powiązań między człowiekiem i przyrodą, ze szczególnym uwzględnieniem poszanowania dla różnorodności biologicznej.

Edukacja na rzecz zrównoważonego rozwoju musi objąć takie zagadnienia jak:

- **odpowiedzialność** - jest nieodłączną cechą etyki i staje się kwestią praktyczną w przypadku odpowiedzialności konsumentów i obywateli. Ten aspekt może być dalej rozwinięty w rozważaniach filozoficznych.

EDUKACJA DLA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

EE

Edukacja ekologiczna

EdZR

**Edukacja dla zrównoważonego
rozwoju**

Różnice

EE - Zajmuje się problemami środowiska

EdZR -W sposób kompleksowy zajmuje się:

ochroną środowiska, efektywnym użytkowaniem zasobów naturalnych, podtrzymywaniem ekosystemów, sprawnym funkcjonowaniem społeczeństwa w warunkach dobrej gospodarki

Różnice

EE - Problemy środowiskowe są ubocznym wynikiem działalności człowieka

EdZR - Problem powstaje w wyniku konfliktu różnych celów ludzkiej aktywności, na płaszczyźnie środowiskowej, społecznej i ekonomicznej

Różnice

***EE** - Uwzględnia głównie różnorodność biologiczną*

EdZR - Pod uwagę brana jest różnorodność kulturowa, społeczna, ekonomiczna i biologiczna

Różnice

EE - Cel działań:

dobry stan środowiska

EdZR - Cel działań:

wysoka jakość życia obecnego
i przyszłych pokoleń

Różnice

EE - *Odpowiedzialność za stan środowiska*

EdZR - Motywowanie do zmiany stylów
życia

Różnice

EE - Koncentracja na zachowaniach indywidualnych (etyka środowiskowa)

EdZR - Wzrost kompetencji w zakresie podejmowania działań, stymulowanie udziału społeczeństwa w podejmowaniu decyzji

Różnice

- *Edukacja ekologiczna w kontekście lokalnym i globalnym*
- **EdZR** - musi nawiązywać do lokalnego gospodarczego, społecznego i środowiskowego kontekstu, z uwzględnieniem spraw regionu, kraju i świata

Różnice

EE - Nauczana na niektórych przedmiotach

EdZR - Zintegrowana w ramach wszystkich przedmiotów i z całym życiem szkoły.

Dla regionu Morza Bałtyckiego oznacza to:

- bezpieczne i zdrowe życie obecnych i przyszłych pokoleń;
- oparcie współpracy na zasadach demokracji, otwartości i aktywnego uczestnictwa, zarówno na poziomie lokalnym jak i regionalnym;

Dla regionu Morza Bałtyckiego oznacza to:

- zachowanie i podtrzymywanie różnorodności krajobrazowej i biologicznej;
- nie przekraczanie dawek zanieczyszczeń dostających się do atmosfery, gleby i wód stanowiących zagrożenie dla przyrody;

Dla regionu Morza Bałtyckiego oznacza to:

- użytkowanie i racjonalne zarządzanie zasobami odnawialnymi, z dostosowaniem do tempa ich regeneracji;
- przepływ fizyczny zasobów nieodnawialnych jest bardziej efektywny i cykliczny (recykling), substytuty odnawialne są tworzone i promowane;

Dla regionu Morza Bałtyckiego oznacza to:

świadomość celów i procesów prowadzących do zrównoważonego rozwoju jest wysoka w całym społeczeństwie.

Podstawy prawne

W znowelizowanej w 2003 r. **ustawie o systemie oświaty** wprowadzono zapis: *system oświaty zapewnia w szczególności ... upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży wiedzy o zasadach zrównoważonego rozwoju oraz kształtowanie postaw sprzyjających jego wdrażaniu, w skali lokalnej, krajowej i globalnej.*